

به نام خدا

مختص صحن علنی

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح تقویت مرزبانی جمهوری اسلامی ایران»
(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

طرح تقویت مرزبانی جمهوری اسلامی ایران که در تاریخ ۱۳۸۸/۱۲/۲ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است پس از بررسی در شورای نگهبان در تاریخ ۱۳۸۸/۱۲/۱۲ با این ایراد مواجه شد که «علاوه بر اشکالات ماهیتی که بر این طرح وارد است، چون طرح مذکور مبتنی بر تغییرات ساختاری در نیروهای مسلح و ایجاد وظایف برای مرزبانی است، نیاز به اخذ تدابیر مقام فرماندهی کل قوا (مدظله العالی) دارد. از این جهت که مشخص نیست آیا نظر معظم له اخذ شده است یا خیر؟ ابهام دارد، پس از ایفاد نظر حضرت ایشان در مورد طرح اظهار نظر خواهد شد». این ایراد شورای نگهبان با وصول نامه رئیس محترم ستاد کل نیروهای مسلح مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۱۹ مبنی بر اینکه طرح مذکور مطابق تدابیر مقام معظم فرماندهی کل قوا بوده و انتصاب فرماندهی مرزبانی با ساختار جدید نیز به تأیید معظم له رسیده است، مرتفع شده و مصوبه مجلس مجدداً در جلسه مورخ ۱۳۸۹/۳/۱۹ توسط شورای نگهبان بررسی و با ایراداتی طی هشت بند مواجه شده که نهایتاً کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۸/۱۴ در جهت رفع ایرادات شورای نگهبان نسبت به اصلاح و تغییر برخی مواد مصوبه اقدام کرده است.

بررسی مصوبه کمیسیون

۱. کمیسیون در راستای رفع ایراد مغایرت بند «و» ماده (۲) و تبصره آن با اصل هشتادوپنجم قانون اساسی مبنی بر ممنوعیت تفویض تقنین به نهادی غیر از مجلس شورای اسلامی، اقدام به حذف اختیار شورای مرز در تعیین حریم مرز نموده است. اصلاح به عمل آمده در متن بند «و» ماده (۲) و تبصره آن رافع ایراد شورای نگهبان به نظر می‌رسد. البته واژه «آن» در تبصره اصلاحی واجد ابهام است که پیشنهاد می‌شود در راستای مفاد ذیل ماده (۲۰۱) آیین نامه داخلی مجلس، عبارت «حریم مرز» جایگزین واژه «آن» گردد.

۲. در جهت رفع ایرادات متعدد شورای محترم نگهبان به مواد مختلف مصوبه قبلی مبنی بر مغایرت عمده اختیارات و وظایف شورای مرز با اصل یکصد و هفتاد و ششم قانون اساسی، کمیسیون نسبت به اصلاح ماده (۳) اقدام نموده و ضمن حکم به تشکیل شورای مرز، «ترکیب اعضا و شرح وظایف این شورا را به آیین نامه‌ای که از سوی ستاد کل نیروهای مسلح تهیه می‌گردد و به تصویب فرماندهی کل قوا می‌رسد» احاله داده است که این اصلاح موجب رفع ایرادات شورای نگهبان نسبت به مواد (۳)، (۴)، (۵) و (۶)، تبصره ماده (۲) و تبصره بند «۳» و بندهای «۸»، «۱۳»، «۲۱»، «۲۶» و «۲۷» ماده (۹) و مواد (۲۰) و (۲۳) می‌شود.

۳. همچنین کمیسیون در راستای رفع مغایرت مواد (۴) و (۵) به ترتیب با اصول شصتم و هشتادوپنجم قانون اساسی و نیز در جهت تطبیق مفاد مصوبه با اصلاح به عمل آمده در ماده (۳)، اقدام به حذف مواد (۴) و (۵) مصوبه قبلی نموده است که این موارد نیز رافع ایرادات پیش گفته شورای نگهبان به نظر می‌رسد.

۴. در جهت رفع ابهام عبارت «اعمال حاکمیت» در صدر بند «۱» ماده (۹)، این عبارت توسط کمیسیون حذف گردیده که برطرف‌کننده ابهام مد نظر شورای نگهبان است.

۵. همچنین در جهت رفع ایراد بند «۱۲» ماده (۹) مبنی بر مغایرت با اصل چهل و هفتم قانون اساسی به واسطه اطلاق حکم این بند مبنی بر جلوگیری از تملک اتباع و مهاجران خارجی و داخلی در حریم مرزی، کمیسیون عبارت «جلوگیری از تملک اتباع داخلی و مهاجران خارجی در محدوده مرز با رعایت قوانین و تأمین حقوق مالکانه آنها» را جایگزین عبارت قبلی نموده که رافع ایراد به نظر می‌رسد.

۶. به منظور رفع مغایرت بند «۲۴» ماده (۹) با اصل پانزدهم قانون اساسی به واسطه کاربرد واژه «اپتیکی» در این بند، کلمه «تصویری» جایگزین آن واژه شده و از این جهت مصوبه کمیسیون رافع ایراد شورای محترم نگهبان است.

۷. همچنین بندهای «۲۶» و «۲۷» ماده (۹) نیز که به ترتیب در صدد بیان برخی وظایف و اختیارات فرماندهی مرزبانی نسبت به سازمان‌ها و نهادهای فعال در مناطق مرزی و احاله سایر وظایف این فرماندهی به مقررات و دستورالعمل‌ها و مصوبات سلسله مراتب و شورای مرز بود نیز در راستای رفع ایراد شورای نگهبان به این بندها مبنی بر مغایرت آن با اصل یکصد و هفتاد و هشتم قانون اساسی، و نیز در تطبیق با اصلاح به عمل آمده در ماده (۳)، توسط کمیسیون حذف شده‌اند که این اصلاح نیز رافع ایراد شورای محترم نگهبان به نظر می‌رسد.

۸. در خصوص تغییر به عمل آمده در مواد (۱۳) و (۱۴) و ذکر این نکته در این مواد که اعتبار مورد نیاز اجرای این مواد در بودجه سنواتی پیش‌بینی خواهد شد، لازم به ذکر است این تغییر رافع ایراد مغایرت مواد (۱۳) و (۱۴) با اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی به نظر نمی‌رسد و در راستای مفاد ذیل ماده (۲۰۱) آیین‌نامه داخلی مجلس پیشنهاد می‌شود عبارت «مفاد این ماده در صورت پیش‌بینی اعتبار در بودجه سنواتی ناجا لازم‌الاجرا خواهد بود» در ذیل مواد (۱۳) و (۱۴) مصوبه الحاق گردد.